

Nova Strava

GLASILO NARODNEGA DELAVSTVA

Novi davki

15—25 odstotna doklada k neposrednim davkom. Slovenija bo plačala letno 41 milijonov

Finančni zakon k državnemu proračunu uvaža novo davčno doklado k neposrednim davkom. Posebni prispevek se bo plačeval po posebni davčni lestvici od letno predpisanega neposrednega davka. Med neposredne davke spada pa tudi uslužbenski davek, katerega plačujejo delavci in nameščenci.

Pri najnižjem predpisu uslužbenskega davka bo znašala nova davčna doklada 15%. Ta odstotek se pa pri višjih zaslužitvah tudi primerno zvišuje. Delavci, ki imajo mesečni zaslužek do 1200 dinarjev, bodo plačali odslej za 15 do 20% več davka. Delavci, ki zaslužijo od 1200 do 2200 din na mesec, bodo pa plačali okrog 25% več davka.

Razne gospodarske korporacije so takoj, ko se je zvedelo za povišanje davkov, intervenirale, da se

novo doklado ne izvede. Tudi za delavstvo lahko izjavimo, da ne zmore nobene nove obremenitve več. Saj že obstoječih socialnih in davčnih dajatev ne more plačevati.

Davčna doklada k neposrednim davkom bi donášala državnemu proračunu novih 400 milijonov dohodkov. Od tega bi Slovenija plačala letno 41 milijonov. Samo delavci in nameščenci bi plačali novih doklad na uslužbenski davek letno 6,25 milij. dinarjev. Davčna doklada je pa mišljena za dobo desetih let. V tem času bi nova davčna doklada prinesla preko 4 milijarde novih dohodkov državi. Slovenija bi pa plačala na novem davku v desetih letih 410 milijonov, od teh delavci in nameščenci z uslužbenskim davkom 62,5 milijonov dinarjev!

Bodimo res borci

Brez malodušnosti se oklenimo strokovnega pokreta

Delavski pokreti, zlasti strokovni, preživljajo v večini evropskih držav v zadnjih letih težke čase. Zaradi tega se v delavske vrste tako rad naseljuje usodni pesimizem, spremljan marsikje tudi s popolno apatijo. To je zlasti vidno v tako imenovanih avtoritarnih državah, mnogo bolje pa tudi že ni več v državah z notranjo demokratično ureditvijo. To pa nikakor ne pomeni, da bi morali tudi mi vreči puško v koruzo, ko nas pa vendar na vsakem koraku skriti in vidni nasprotniki, trdo in neizprosno življenje glasno kličejo in silijo k vztrajnemu delu in v odločno, neizprosno borbo. Težave in ovire, ki se nam postavljajo na pot, so zato tukaj, da se spoprimejo z njimi in

jih premagamo. Če bomo pa oklevali in se umikali, utegne prav kmalu napočiti zli trenutek, ko tudi z najgorčenejšo borbo in z najsilnejšo voljo ne bomo več mogli priboriti si pravih in koristnih uspehov in ko bo vse naše stremljenje, delo in žrtvovanje zaman. Zato je sveta dolžnost vseh nas, da se oklenemo svojega strokovnega narodnega delavskega gibanja in da pod njegovim neomadeževanim praporom v znamenju kladiva in peresa izvojujemo odločilno, uspešno zmago. Tega nismo dolžni le sebi in svojcem, temveč narodu in domovini ter vsem onim bodočim delavskim rodovom, ki bodo prihajali po naših izhojenih stopinjah.

Podzemski zakladi

Večja produkcija raznih rud se ne more razviti, ker imamo premalo težke industrije

Prav vsakomur je znano, da ima Jugoslavija v svoji zemlji neizmerne in neprecenljive zaklade rudnega in drugega podzemskega bogastva. Pretežni del tega naravnega bogastva pa leži danes še vedno neizkoriščen. Jugoslovansko rudniško gospodarstvo se nahaja šele v povojih. Produkcija raznih rud je pri nas tako majhna predvsem zato, ker nimamo razvite težke industrije v onem obsegu, kakor naprednejša tujina okrog nas in pa

ker je izvoz rudnih zakladov v naših razmerah večinoma združen s takimi ovirami, težavami in previsokimi stroški, da se skoro ne izplača. Toda, če bi teh ovir tudi ne bilo, nam že interesi naše državne obrambe, naše trgovinske bilance in splošnega napredka našega gospodarstva narekujejo, da moramo vse važnejše surovine predelavati sami doma, ne pa za drag denar uvažati polfabrikate in predelane surovine iz naše lastne rude iz špe-

Delavska zbornica

Volitve bi pomenile spoštovanje do delavsko-nameščenskih vrst in bi visoko dvignile avtoriteto in soc. važnost zbornic

Zakon o zaščiti delavcev je ustvaril za delavce in nameščence prepotrebno ustanovo, Delavsko zbornico. Zbornica je zavod javno-pravnega značaja, ki ima nalogo, da vsestransko in na učinkovit način v gospodarskem in socialnem življenju naroda in države brani in zagovarja koristi in potrebe ročnih in duševnih delavcev. Zbornica je zakonita in uradna zastopnica teženj delavcev in nameščencev, ki ima kot taka dolžnost, da v imenu najvišje pravičnosti in v imenu državne avtoritete zasleduje pojave gospodarskih in socialnih dejanj in nehanj in jih usmerja na taka pota, ki ne gredo v nasprotje z življenjskimi potrebami enega najpomembnejših soustvarjalcev naših gospodarskih dobrin, delavca in nameščenca. Delavska zbornica je zato naš delavsko-nameščenski parlament, ki je po volji zakona vključen v naše nacionalno življenje, da izpolni svoje naloge, ki mu jih narekuje postoječi družabni red in ki jih zahtevajo višji državni in nacionalni interesi, naša nacionalna kultura in narodno občestvo, ki naj se razvija na temeljih potreb narodne samobitnosti, ljudske morale in socialne pravičnosti. Delavsko-nameščenski parlament je zato tudi del javne uprave, javnega prava, ki mora biti sposoben, da v svojem delokrogu neovirano in s polno inicijativno izpolnjuje svoje vsenarodno poslanstvo.

Delavsko-nameščenska zbornica je pozvana, da ima stalno razpeta jadra, v katera naj zajema strujne vetrove, ki se premikajo v množicah delavcev in nameščencev in tako s previdnim krmarenjem vodi ladjo v varna пристanišča preko valov in ovir, ki jih na življenjsko gladino zaženejo domači in tuji vetrovi. Delavsko-nameščenska zbornica, ki je v tesnem sožitju z delavsko-nameščenskimi strokovnimi organizacijami, je živ regulator neurejenih strasti, težej, borb in naukov o reformi gospodarsko-socialnega reda in usmerjalec neugnanih hotenj v tako smer, ki pomeni pozitivno korist za vse javno življenje. Po obsegu, značaju in važnosti svojih nalog spada ta zbornica k najučinkovitejšim bojnim sredstvom za zatiranje komunizma in je po objektu svojega delokroga posebno sposobna, da v najširše vrste zanaša smisel za razumevanje za demokratične, resnično ljudske metode upravljanja javnega narodnega in državnega življenja. Resnični prijatelji demokracije in socialnega napredka morajo v tej zbornici videti ono moč, ki prodira v temo in s svojo demokratično privlačnostjo vzbuja zaupanje v socialno pravičnost in v demokratične težnje tam, kjer je to drugim činiteljem težje mogoče. Avtoritativna, demokratično vodena delavsko-nameščenska zbornica je poklicana, da najkrepkeje sodeluje pri ureditvi naših notranje-političnih nesoglasij in delavsko-nameščenski razred pritegne k prizadevanjem za vsenarodno izmirjenje in k taki medsebojni strpnosti, ki je naši narodni kulturi nujno potrebna.

Imamo nebroj zbornic: kmetijsko zbornico, zdravniško zbornico, apotekarsko zbornico, zbornico za trgovino, obrt in industrijo itd. Vse zbornice slone na načelu samouprave, interesenti imajo možnost, da člane samouprave po prostem preudarku in brez ingerence tretjih oseb volijo. Tudi Delavska zbornica je osnovana na načelu samouprave, v tem je njena posebna pomembnost, ker je baš v delavsko-nameščenske vrste treba vnesti največ smisla za odgovornost in za lastno zasebno prizadevanost. Delavsko zbornico je treba posebno nežno in previdno negovati, ker je delavsko-nameščenski element posebno občutljiv za stvari, ki se dotikajo njegove demokratične miselnosti ali ustanov, ki so njegove in ustvarjene, da služijo samo njegovim koristim. Volitve v Delavsko zbornico bi pomenile spoštovanje do delavsko-nameščenskih vrst in bi visoko dvignile avtoriteto in socialno važnost zbornice. Prizadevanja gredo že dolgo za tem, da se volitve izvedejo, ki naj bodo izraz ljubezni do delavcev in nameščencev in dokaz, da se pravica hoče z enako moralno deliti na vse strani enako.

S temi težnjami ni v skladu določba v novem finančnem zakonu, ki predvideva možnost, da se samoupravni organi Delavske zbornice spreminjajo brez volitev, z imenovanjem po ministru za socialno politiko in narodno zdravje. Volitve bi nedvomno prispevale k ustvaritvi onega dobrega ozračja, ki nam je tako zelo potrebno in ki je postalo vodilna težnja naše notranje politike. —ec.

kulantske tujine.

Dočim je bila prva leta po končani svetovni vojni proizvodnja raznih rud v Jugoslaviji razmeroma zelo majhna, se je pozneje z dvigom in okrepitvijo domače ter s tujim kapitalom zgrajene industrije, kakor tudi s povečanim povpraševanjem inozemstva po raznih surovinah in kovinskih izdelkih pričela naglo krepiti in povečevati. V dobi splošne svetovne gospodarske krize je sicer nastopilo nazadovanje rudniške produkcije,

ki se je pa zadnja leta zopet razmahnila in popravila, ker je nastalo povsod veliko povpraševanje po rudah in kovinah za kritje potreb vojne in oboroževalne industrije, ponekod pa tudi zaradi ponovnega oživljenja splošnega gospodarstva.

V rudarskem gospodarstvu Jugoslavije zavzemajo po obilju in važnosti rudnega bogastva vidna mesta premog, železna, bakrena, svinčena in cinkova ruda ter bauksit. Na prvem mestu stoji tako po količini, kakor tudi po vrednosti — premog.

Dalekosežna pooblastila

socialno-politična pooblastila k finančnemu zakonu državnega proračuna za leto 1939-40

Od nekdanjega že so pooblastila k finančnemu zakonu najzanimivejši del državnega proračuna. Tudi letošnji državni proračun prinaša mnogo pooblastil. Navedimo one, ki delavce najbolj zanimajo:

Že lansko leto je imel minister za socialno politiko pooblastilo, da z uredbo spremeni oni del zakona o zaščiti delavcev, ki ureja organizacijo Delavskih zbornic. Poleg tega je imel minister pooblastilo, da imenuje delegate plenuma Delavskih zbornic tam, kjer je večina delegatov izgubila svoj mandat. Prvega pooblastila se minister ni poslužil, pač je pa na podlagi drugega pooblastila razpustil Delavske zbornice v Beogradu, Skoplju in Novem Sadu in imenoval popolnoma nove člane plenuma, in sicer izključno iz vrst Jugoslovancev. Delavska zbornica v Sarajevu je bila tudi na novo imenovana, upoštevane so pa bile vse delavske organizacije in nima Jugoslovancev v plenumu večine. Stare uprave Delavskih zbornic so ostale le še v Zagrebu, Ljubljani in Splitu.

V letošnjih pooblastilih ima minister za socialno politiko zopet pravico, da z uredbo na novo organizira Delavske zbornice. Pooblastilo glede izmenjave uprav Delavskih zbornic je pa še širše, kot lansko leto. Kajti ne glede na to, ali so plenumi Delavskih zbornic še polnoštevilni ali ne, lahko minister v celoti ali deloma razreši delegate zbornic in imenuje nove.

Važno je pooblastilo, da lahko minister izda uredbo, s katero bi se obvezno pokojninsko zavarovanje razširilo tudi na trgovske pomočnike, na zobotehniške in strojnike s strojniškim izpitom. Ljubljanski Pokojninski zavod bi na ta način dobil okrog tri tisoč novih članov.

Minister za socialno politiko ima nadalje pooblastilo, da z uredbo razmeji obstoječa privatna društva bolniških blagajn po področjih Pokojninskih zavodov. Prizadet bi bil pri tem predvsem zagrebški Merkur, ki bi lahko vršil zavarovanje le na svojem teritoriju in ne tudi v Sloveniji in v Beogradu, kot sedaj.

Z uredbo lahko spremeni minister za socialno politiko uredbo o preskrbi brezposelnega delavstva. Želeli je, da bi z novo uredbo prišlo predvsem tudi sezonsko delavstvo do svojih pravic. Ne bo tudi odveč, če nova uredba odpravi vsaj nekaj birokratizma, s katerim so sedaj Borze dela preobremenjene.

Pooblastila k finančnemu zakonu dajejo ministru za socialno politiko na razpolago kredite za dograditev enega paviljona v ljubljanski bolnici in za odkup zemljišč za bolnice v Celju in na Studencu pri Ljubljani. Z dovoljenimi krediti pa seveda še z daleka ne bo odpravljena mizerija, pod katero trpi n. pr. ljubljanska bolnica, ki ima tako malo prostorov in tako nezadostne zdravstvene naprave, da že leta ni kos nalogi, ki jo ima kot osrednja slovenska bolnica izvrševati.

Španija po vojni

Le anglosaške države bodo lahko zopet dvignile vsled bratomorne vojne izčrpano Španijo

Po zadnjih vojaških porazih in po notranjih homotijah republikanske Španije sodeč, se bliža bratomorna vojna svojemu zaključku. Silen in krvavi požar, ki je nad dve in pol leti pustošil špansko zemljo in španska mesta, že pojema. Čeprav je v vodstvu republikanske vojske in uprave še vedno nekaj vročih glav, ki bi se rade vojskovale do zadnjega moža, prevladuje v splošnem večina onih treznih voditeljev, ki vidijo, da bi bilo vsako nadaljevanje državljanske vojne brez vsakega smisla in brez izgleda na uspeh.

Približuje se torej čas, ko bodo utihnili topovi in ko bo zazvenel križem Španije glas lopate in krampe, da se zabrišejo strahote in razdejanja zadnjih nesrečnih, strahotnih in krvavih let. Prihaja čas, ko bo treba ponovno zgraditi razrušena mesta in vasi, da bo mogla Španija zopet stopiti v organizem svetovnega gospodarstva. Španija, obubožana zaradi vojne, bo nedvomno potrebovala izdatno tujo pomoč, če se bo hotela gospodarsko dvigniti. Zato se v svetovnem tisku vedno pogosteje pojavlja mnenje, da se bo španska nacionalistična vlada, pa naj bo povezana s političnim prijateljstvom že s komurkoli, morala brezpogojno obrniti za po-

moč na gospodarsko močne anglosaške države. Ali je to mnenje pravilno, nam bo pokazala bodočnost. Vemo pa, da razpolagata Anglija in Amerika z ogromnimi, neplasi-ranimi rezervami kapitala in da so pripravljene plasirati ta kapital na razdejanem Pirenejskem polotoku. Iz izkušnje pa vemo, da obe gornji velesili investirata svoj kapital vedno le tam, kjer imata tudi svoje politične interese.

Povojna španska trgovina bo imela vsekakor povsem drug izgled, kakor ga je imela predvojna. Zadnja španska trgovinska statistika iz leta 1935. nam kaže, da je odpadlo 64% celokupnega španskega izvoza na izvoz žita, sadja in življenjskih potrebščin. Poljedelstvo je dalo 71% vsega izvoza, 11% je odpadlo na izvoz rud in samo 17% na izvoz ostalih surovin in industrijskih izdelkov. Naravno je, da je obstojal uvoz predvsem v industrijskih izdelkih. Današnja opustošena Španija potrebuje izredno mnogo za svojo obnovo. Uvoz vsega mogočega v Španijo je neogiben. Kot vsi voditelji avtoritarnih režimov, pa bi se tudi general Franco rad čimbolj osamosvojil in se osvobodil tujega vpliva v svoji državi. Kdo bo gradil novo Španijo, zaenkrat zato še ni znano, verjetno pa bodo to oni, ki imajo kapital.

Hoditi v cerkev, moliti, iz navade izvrševati obrede in podobno, to ni težko; toda biti si popolnoma in stalno svest razmerja do Boga, imeti spoštovanje pred vsakim človekom in mu pomagati, potlačevati svoj egoizem, živeti razumno in pravno — to je težko in to je prava pobožnost. (Masaryk)

Razgled po svetu

— **Oborožena Anglija.** V proračunski debati v angleškem parlamentu so ministri javno obrazložili obseg in napredek angleškega oboroževanja. Namen objave je bil, prepričati svet, da Anglija noče biti več popustljiva in da je pripravljena tudi z orožjem braniti svoje interese. Še leta 1935. je kopna vojska štela le 114 tisoč mož, danes jih šteje 600 tisoč. Proračun za kopno vojsko znaša za to leto 40 milijard našega denarja. Proračun letalskega ministrstva znaša 60 milijard našega denarja, ki bo ves uporabljen za izpopolnitev bojnega letalstva. Angleška letalska industrija je zmožna zgraditi že danes po 400 bojnih letal na mesec. Do 1. aprila bo imela Anglija 1700 novih bombnikov. Letalska armada šteje 100 tisoč mož. Tekom letošnjega leta bo na novo zgrajenih 27 bojnih ladij, ne računajoč manjših pomožnih edinic.

Halo!

Prispela je velika izbira češkega in angleškega blaga. — Brezobvezno se lahko prepričate! — K r o j a š k e potrebuješ čine!

Kakor znano, dobite zmeraj najboljšo in najcenejšo samo v

Češkem magazinu - Maribor - Ulica 10. oktobra

— **V Franciji živeči Italijani** so sprejeli na velikem zborovanju resolucijo, s katero zavračajo fašistične zahteve po Tuniziji, Korziki in Nici, ker te zahteve izzivajo k vojni, ki bi bila pravi zločin, še prav posebno, ker sta si francoski in italijanski narod po duhu, kulturi in jeziku tako sorodna. Resolucija ugotavlja, da živi v Franciji 700.000 Italijanov, ki bi šli vsi v boj proti fašizmu, če bi lahko-miselno izzval vojno.

— **Italijankso časopisje** zavrača angleški optimizem, da bi sklicanje razorožitvene konference lahko olajšalo mednarodno situacijo. Italijani zahtevajo Tunizijo brezpogojno in so vse konference odveč. Tudi italijanske zahteve glede Nice in Korzike, niso po mnenju italijanskega časopisja, ne bene fantazije, ampak realnost. Oboroževanje Anglije ne bo prestrašilo Italije.

— **Japonski zunanji minister** je izjavil, da njegova država ni totalitar-

na. Japonska je zaveznica Nemčije in Italije pri kominterni in nič drugega. Zmotno je mišljenje, da bi Japonska vsled protikomunistične pogodbe morala sovražno nastopati proti demokratičnim državam.

— **Angleški odbor**, ki je bil ustanovljen za pomoč češkim beguncem, je razdelil za 16 milijonov Kč podpor.

— **V španski državljanski vojni** so izgubili Italijani 2065 legijonarjev, 10.700 mož je pa bilo ranjenih.

— **Komunisti so se uprli novi vladi v Španiji.** Upor je trajal v Madridu teden dni in je bil končno krvavo udušen. Zato so pa komunisti prevzeli v splošni zmedi, ki vlada sedaj v republikanskem taboru, oblast v Cartageni.

— **Angleški predlog.** Na zborovanju konservativne stranke je angleški notranji minister Hoare govoril o potrebi miru in predlagal, da bi morali pri ureditvi odnosov v Evropi spozumno sodelovati diktatorji avtoritarnih velesil in predsednika angleške in francoske vlade, ki bi lahko v kratkem času postavili svetovno zgodovino na nove osnove. Če bi njihovo sodelovanje podprl tudi predsednik Zedinjenih držav, bi postali nepozabni dobrotniki sveta. Torej, konferenca petih mož naj bi rešila človeštvo vojne, konferenca, do katere seveda nikdar prišlo ne bo. Zato je tudi predlog angleškega ministra učinkoval žalibog samo — na shodu njegove stranke.

— **Okrevališče delavskega zavarovanja** v Kasindolu pri Sarajevu dobi dva moderna paviljona za jetične bolnike.

— **Pomanjkanje delovnih sil v Nemčiji** je splošno. Med drugimi bi dobilo takoj zaposlitev 17 tisoč inženjerjev.

— **Kronanje papeža Pija XII.** se je izvršilo zelo slovesno. Na trgu pred baziliko Sv. Petra se je zbralo četrtilijona ljudi, v cerkvi sami pa 60.000 ljudi. 40 držav je poslalo h kronanju svoje zastopnike.

— **Vodja nemške delovne fronte** dr. Ley je na nekem zborovanju posebno ostro poudaril nemško zahtevo po kolonijah. Ako so očitali Nemčiji, da je pri zedinjenju z Avstrijo in Sudeti raztrgala mirovne pogodbe, bo svet videl, da je Nemčija zmožna še vse kaj drugega, ko bo začela z ureditvijo svojih zahtev po kolonijah.

— **Bivši češki general Rudolf Gajda**, ki je svoj čas izgubil svoj generalski čin, je rehabilitiran. Gajda je voditelj čeških fašistov.

Na vprašanje - odgovor

Karol T. Kranj. — Ali imam pravico do izredne podpore pri Borzi dela? — Pravico že imate, vendar pa izplačuje Borza dela izredne podpore le tedaj, če ima na razpolago kredite. Kakor vemo, trenutno Borza dela ne izplačuje izrednih podpor, ker nima na razpolago kreditov. Za izredne podpore se sme namreč pri Borzi dela uporabiti samo 12% proračunskih kreditov. Eno petino od teh kreditov se sme razdeliti med osebe, ki nimajo nobenega članstva pri OUZD. Izredno podporo dobi delavec največ tri tedne v enem tromesečju. Kakor rečeno, vam pa vsa ta lepa določila nič ne pomagajo, ker Borza dela vsled pomanjkanja kreditov ne izplačuje izrednih podpor.

Ignacij B., Jesenice. — Zavarovan sem pri OUZD. V zadnjih dveh letih sem bil zaposlen le 10 mesecev, prav zadnje leto pa le pol leta. Ali imam pravico, da zahtevam za svojo ženo porodnino? Okrožni urad mi jo namreč odreka. — Do porodniških dajatev nimate pravice. Vsako pritoževanje bi bilo zaman. Po zakonu ima žena zavarovanega člana pravico do porodniških dajatev, če je imel njen mož v

zadnjem letu pred porodom 10 mesecev, oziroma v zadnjih dveh letih 18 mesecev zavarovanja. Vi pa vsega tega nimate.

Janez M., Maribor. — Pri delu sem se opeknel z jedko kislino. Imel sem velike bolečine. Nisem mogel do zdravnika OUZD in sem se v naglici poslužil zasebnega zdravnika. Ali mi mora OUZD povrniti stroške, ki sem jih imel z neuradovim zdravnikom? — Okrožni urad povrača stroške za neuradovega zdravnika v dokazano nujni in neodložljivi situaciji, kjer bi obstojala nevarnost v odlogu zdravniške pomoči, odnosno, kjer ni mogoče priklicati uradovega zdravnika. V Vašem slučaju, kot ste ga nam opisali, ne bo težko, da dokažete nujnost, zaradi katere ste poklicali neuradovega zdravnika. Doletela Vas je nenadna nezgoda, trpeli ste velike bolečine in ste pač poklicali najbližjega zdravnika, ki vam je nudil prvo pomoč. Mišlimo, da vam bo urad brez nadaljnjega povrniti stroške. Če pa proti pričakovanju tega ne bi hotel storiti, se pritožite na rentni odbor.

TEKOM TEDNA

Birokracija

V mariborskem obratu je bil zaposlen delavec, ki se je pri delu ponesrečil. Prijavil je OUZD obratno nezgodo. OUZD je delavca sprejel v stalež bolnikov in v redu izplačeval hranarino, ni pa priznal obolenju značaj obratne nezgode. Delavec se je čutil prikrajšanega. Pritoževal se je pri vseh instancah, dokler končno ni prišla zadeva pred sodišče delavskega zavarovanja v Ljubljani. Delavec se razumljivo ni mogel zadovoljiti samo z zastopstvom Delavske zbornice pri razpravi. Sam bi bil rad navzoč pri razpravi, o kateri misli, da odloča o njegovi usodi za vse življenje. Kje dobiti denar za pot v Ljubljano. Poškodovani delavec je že zdavnaj brez zaslužka. Podpore ne more od nikjer pričakovati. Vsaj se je mnogo trudil, pa ni ničesar dosegel. Ni mu preostalo drugega, da je šel na dolgo pot iz Maribora v Ljubljano peš. Hodil je štiri dni, ker je še vedno bolan in težko hodi. Prišel je v Ljubljano, kjer je zopet navezan na podporo dobrih ljudi, ali na beračenje! Tudi nazaj bo moral peš! Ker išče poškodovani delavec svojo pravico, bo hodil osem dni, bolan in v mrzlem vremenu, brez denarja in brez prave hrane in prenočišča, gotovo v nevarnosti, da omaga na poti, še bolj zbolí, ali tudi umrje! In zakaj vse to mučeništvo? Samo zato, da ponesrečeni delavec varuje svojo pravico, ki mu jo daje zakon! Ne smemo misliti, da je to edini slučaj! K razpravam sodišča delavskega zavarovanja romajo tedensko ljudje v Ljubljano iz najoddaljenejših krajev. In to po večini niso zdravi ljudje! Uvidevamo, da po celi Sloveniji ne morejo biti razprave sodišča delavskega zavarovanja. Mi slimo pa, da bi moralo sodišče delavskega zavarovanja poslovati tudi v Mariboru in Celju za štajerski okoliš. Zakaj se sodišče delavskega zavarovanja s svojimi razpravami ne bi premaknilo tudi iz Ljubljane! Zakaj se ne bi olajšal pristop delavcev do razsodišča? V mariborskem in celjskem okolišu je polovico zavarovancev!

— Državni proračun za leto 1939/40 je sprejela narodna skupščina z vladnimi glasovi. Opozicija se glasovanja ni udeležila.

— Z reševanjem hrvatskega vprašanja, je po izjavi ministrskega predsednika, pričeti takoj, z vso resnostjo in vso iskrenostjo. Hrvatsko vprašanje se mora rešiti sporazumno in ne more biti o diktiranju kake volje nobenega govora. Ministrski predsednik je tudi mišljenja, da je treba računati z dejstvom, da so gotovi kraji živeli svoje posebno individualno življenje, da se še danes tako počutijo in da je s temi dejstvi tudi računati. Torej: sporazum brez diktata, sporazum, ki upošteva narodno individualnost! Stališče, ki je zelo blizu načelom opozicijskih skupin!

— Tiskovna svoboda. V proračunski debati je ministrski predsednik dr. Cvetković v svojem govoru poudaril, da vsebuje sedanji zakon o tisku zelo ostre in nejasne določbe, na katerih podlagi je bil uveden nenavadno strog tiskovni režim. Vlada je odločena, da prične izvajati liberalnejši tiskovni režim in v najkrajšem času zagotoviti svobodnejšo izmenjavo misli glede vseh aktualnih vprašanj našega javnega življenja. V zvezi s to izjavo ministrskega predsednika je opozicijski poslanec dr. Marković pozdravil namero vlade in poudaril, da bo šele takrat mogoče ustvariti mirnejše

ozračje, če bo zavladovala čim večja svoboda zborovanja in svoboda tiska, ki odgovarja državljanski svobodi, ki je v skladu z dostojanstvom državljan in ki ustreza občin kulturnim potrebam. Želja je, da bi se znašla naša narodna država ne glede na stranke, kar se tiče svobode, na oni višini, na kateri je bila mala kraljevina Srbija, ki se je po svojih svobodoljubnih rešitvah zaslužila, da se je imenovala Piemont jugoslovenstva...

— Sporazumevanje na vse strani. Vlada je obljubila nove politične zakone: volilni zakon, zakon o tisku in zakon o zborovanju. Novi zakoni bi prinesli v državo nov duh in seveda tudi pomlajeno strankarsko življenje. Umetne strankarske tvorevine bi se morale nujno umakniti strankam, ki imajo koren v narodu in so za svoje delo odgovorne tudi samo narodu. Vse politične sile, ki so se v izjemnih razmerah razletele iz svojih matičnih organizacij, bi se zopet vrnila tja, od kjer so prišle. Normaliziralo in ponovno ustavilo se bo politično življenje. Do sedaj razprti veliki in mali voditelji se bodo morali sporazumeti za skupno borbo. V kolikor seveda ti voditelji že niso izgubili kontakta z narodom, kar bo končno le od odločilne važnosti, če bo narod pri volitvah res odločal. Mogoče bo sporazum teh voditeljev z narodom najtežji, mnogo težji kot je pa sporazumevanje med vrhovi, kjer se trenutno vrši.

— Politični zapiski «Slovenca» očitujejo samo eno bojazen, da ne bi izmed Slovencev pri sporazumevanju za rešitev naših notranje-političnih problemov nihče drugi sodeloval, kakor krog, ki je zbran okoli «Slovenca». Vlada teži za normalizacijo javnega življenja v državi. Vlada ne more biti samo za sporazum med Srbi in Hrvati, in pri tem pozabiti na Slovence, kot bi jih ne bilo. Kakor hitro so pa Slovenci prav tako udeleženi pri sporazumevanju s Hrvati in Srbi, so pa udeleženi vsi Slovenci, ki so za sporazum. Izločiti ne bo mogoče nikogar. Izvoljencev in političnih privilegirancev ni. Vsaj biti jih ne more, če se govori o sporazumu, ki je za vse in z vsemi!

— Konec preganjanj. V narodni skupščini smo slišali pomirljive besede, da je vlada odločena, reparirati vsa politična preganjanja, ki so se zgodila zaradi volitev. V mirnem ozračju se naj prično reševati državna vprašanja, katerim je naša javnost priznala prvovrstno, da ne rečemo usodepolno važnost. Te besede izrečene z vladne strani v narodni skupščini naj bi si poklicali v spomin vsaj enkrat na dan oni, ki jih sproti pozabijo in govore o prihodnosti tako, kot da se ni še do danes ničesar zgodilo in tudi niso bile v narodni skupščini spregovorjene besede o reparaciji političnih krivic.

— Ciganov živi v Slavoniji po uradnih podatkih okrog 60.000.

— V drinski banovini so bile odpisane vse denarne kazni, ki so jih izrekle upravne oblasti zaradi prestopkov ob času volitev, dne 11. decembra.

— «Hrvatski dnevnik» je poročal, da je ministrski predsednik že izdelal predlog novega volilnega zakona in bo izdelal v kratkem tudi predloge ostalih političnih zakonov, za katere želi, kakor pravi, dobiti pristanek vseh političnih činiteljev.

— Zaprlji so Nikolo Vinogradova v Beogradu, ki je oškodoval podporno akcijo za slepe pri razpečevanju znamk za več milijonov dinarjev. Znamke v korist slepih so se prodajale tudi po naših krajih.

— V Prekmurju se je izvršil popis vseh onih delavcev, ki bi dobili radi sezonsko zaposlitev v tujini. Priglasilo se je 10.250 delavcev, med temi okrog tisoč delavcev, starih pod 20. leti.

Brezposelnost

Kako rešujejo vprašanje brezposelnosti evropske demokratične države. — Investicijska dela so najučinkovitejše sredstvo za pobijanje brezposelnosti

V poslovnem poročilu «Amsterdamsche Bank V.V.» je napisal dr. ing. A. H. W. Hache zanimiv članek o boju proti brezposelnosti v nekaterih evropskih državah. Iz poročila posnemamo par zanimivosti:

Holandska

ima 8,7 milij. prebivalcev in od teh je približno 300.000 brezposelnih. Ti delavci imajo deloma prostovoljno zavarovanje pri blagajnah strokovnih združenj, deloma dobivajo podporo od države in občin, katere so v poslednjih letih 1935 do 1937 dale za brezposelne 435 milijonov holandskih goldinarjev. Država bo sedaj priskrbela delo 100 tisoč delavcev pri melioracijah in izsuševanjih zemlje. Nova pridobljena zemlja bo dala delo in prehrano novim poljedelcem. V letu 1939. bo vlada v te svrhe dala 75 milijonov hol. gold. Industrijsko proizvodnjo podpira delniška družba «Maatschappij voor Industrie-financiering», ki je financirana od države. Delavci kateri se izuče, dobivajo od države za gotovo dobo manjšo podporo, dokler ne zaslužijo popoldne mezde profesionista.

Belgija

ima 8,4 milijona prebivalcev in od tega je 150 tisoč brezposelnih. Zavarovanje je prostovoljno, zavarovanih pa je polovico delavcev. V letu 1936. je dala država približno milijardo frankov za preskrbo dela brezposelnim in je bila prav v

IVAN KRAVOS MARIBOR

priloga: kovečke, ročne torbiče, aktovke, denarnice, nahrbtnike, gamaše itd.

to svrhu ustanovljena posebna organizacija, ki se imenuje skrajšano «Orec», katera financira izvedbo glavnih del, vrši gospodarsko informacijsko službo in kontrolo nad proizvodnjo. Delavci pri teh delih ne smejo prejemati nižje meze, kot je običajna. Vlada je dala 4 milijone frankov premij podjetnikom, ki sprejemajo izučene delavce in delavke, ki se hočejo strokovno izpopolniti, na delo. Gotovo število mladih brezposelnih je v delavskih taboriščih. Država prispeva za te do 10 frankov dnevno. Delajo 4 do 5 ur dnevno, 2 uri sta posvečeni učenju in 1 ura telesni vzgoji.

Danska

ima 3,8 milijonov ljudi. Od teh je 87 tisoč brezposelnih. Pred 25 leti je živel v mestih 25%, sedaj pa 62% prebivalstva. V poljedelstvu je zaposlenih približno 462 tisoč ljudi. V industriji približno isto število. Razvoj cen na svetovnem trgu in racionalizacija v poljedelstvu je vzrok, da so šli delavci v tovarne, in zaradi tega je nastala brezposelnost. Večina delavcev je zavarovana. Tudi tu podpira država izredna javna dela in privatna podjetja.

Francija

ima približno 42 milijonov prebivalcev. Od teh je 370 tisoč brezposelnih. V letu 1934. je bilo namenjeno za velika dela 10 milijard.

Leta 1936. je bila ta vsota zvišana na 20 milijard frankov, ki bi morala zadostovati za 3 leta. Predpostavljamo pa je bil, da se mora zaposlovati domače delavce in uporabiti domač material. V prvem letu je bilo priglasih in sprejetih 60 tisoč delavcev. Zakon o 40-urnem delovnem tednu je bil v glavnem uveden, da se zmanjša brezposelnost. Praksa v Franciji kaže, da razmere niso rožnate, kajti brezposelnost narašča in zato bi bilo dobro, da se v praksi predpisi zakona omilijo.

Švedska

ima 6,3 milijone prebivalcev in od tega 49 tisoč brezposelnih. To je srečna zemlja, ki ima ogromno prirodno bogastvo, ki do leta 1929. ni poznala brezposelnosti. Strokovne organizacije so javile letos 49 tisoč brezposelnih. Toda javilo se jih je samo 8.500 za delo pri uradnih posredovalnicah dela. Zavarovanje je prostovoljno, zavarovano je približno 140 tisoč delavcev. Podpora znaša 2 do 6 Kr dnevno. Država oskrbuje delo brezposelnim na sličen način kakor Holandska. Vlada izvaja smotrno politiko: v dobi konjunktore kakor sedaj, omejuje javna dela na najmanjši obseg in vse to rezervira za slaba leta.

Švica

ima 4,2 milijona prebivalcev in od teh 50 tisoč brezposelnih. Vlada je izdelala velik program javnih del in utrdb v celoti za 415 milijonov šv. frankov. Za strokovno šolstvo mladih in neizkušenih delavcev prispeva država 70% vseh stroškov. Za nove stavbe, za novo ureditev hotelov in za sanacijo mestnih delov je bila dana subvencija 65 milijonov šv. frankov, s katerimi je bilo izvedeno delo, ki je stalo 400 milijonov šv. frankov. Delodajalci morajo sprejemati v delo domače delavce, ki imajo priporočilo od posredovalnice dela. Mezde so običajne, delovni čas pa je najdaljši 48 ur tedensko. Za alpske železnice je bilo določenih 35 milijonov, tako da ima približno 3.400 delavcev 6 let delo.

Ali verjamete, ali ne?

— da je naše neozdravljivo mesto vedno tam, kjer ga najmanj potrebujemo —, da je sladkor v Jugoslaviji dražji, kot drugje parum,

— da bo prišlo tako daleč, da brez visokih gospodov stricev ne bo dobiti niti najmanjšega zaslužka,

— da bi France Prešeren potočil bridke solze, ako bi videl današnje rodoljubne Slovence,

— da poslušen pes ugrizne vedno le tedaj, kadar je najbolj poslušen,

— da se še ni zgodilo, da bi postal narodni poslanec tisti, ki ima res namen čuvati interese naroda,

— da je proračunska debata v narodni skupščini vedno združena z neizogibnimi obljubami,

Iz naših delavskih krajev

Hrastnik

Redni letni občni zbor podružnice NSZ v Hrastniku se bo vršil v nedeljo 19. t. m. ob 3. uri popoldne v gostilni g. Roša. Ker se bo na občnem zboru razpravljalo o važnih vprašanjih rudarskega delavstva ter o splošni situaciji, vabimo vse tovaršice in soimisljenike, da se udeležijo tega občnega zbora. Na dnevnem redu bodo poročila predsednika, tajnika, blagajnika ter zastopnika centrale, pri slučajnostih pa se bomo pomenili zaradi nadaljnje in skupne akcije in uspešne zaštite rudarskega delavstva.

Luče

Občni zbor podružnice NSZ v Lučah se bo vršil v nedeljo 19. marca t. l. v Lučah. Na tem občnem zboru se bo poročalo o delu in akcijah ter bodočem delu podružnice NSZ v Lučah. Zastopnik centrale bo podal širše poročilo o pomenu organizacije. Ker bo ta občni zbor zelo važen, prosimo vse tovaršice, kakor tudi ostalo delavstvo, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Laško

Dramatični odsek ljubljanske podružnice NSZ bo gostoval v tukajšnjem Sokolskem domu s prekrasno igro «Pesem s ceste», na kar že danes opozarjamo. Upamo, da bo naše članstvo in ostalo občinstvo znalo ceniti trud mladih igralcev in napolnilo dvorano do poslednjega prostora. Predstava se bo pričela ob 8. uri zvečer in ne bo nikomur žal, kdor bo prišel k predstavi. Preskrbite si vstopnice pravočasno.

Žiri

11. t. m. se je vršil članski sestanek podružnice NSZ v Žirih. Ta sestanek je bil prilično dobro obiskan, toda z ozirom na važnost sestanka bi lahko prišlo vse delavstvo, saj so se obravnavala važna stanovska vprašanja, ki se v prvi vrsti tičejo čevljarskega delavstva. Na sestanku se je razpravljalo o splošnem položaju čevljarskega delavstva, o odpovedi sporazuma in o akcijah, ki jih bo morala organizacija podvzeti, da bo delavstvo zaščiteno in da se mu bodo uredile delovne razmere s pismeno pogodbo. Delavstvo je enotno in želi, da se razmere čim prej uredijo. S složnim in stvarnim delom ter le malo dobre volje od strani delodajalcev bo zadevo čim prej likvidiralo.

Kranj

Redni letni občni zbor podružnice NSZ v Kranju se je vršil v nedeljo 12. t. m. v Sokolskem domu v Kranju. Udeležba je bila zadovoljiva in kar je najbolj razveseljivo, da je bil navzoč kader mladih delavcev, ki se zavedajo, da je njihova rešitev v stanovski organizaciji, katera edina jih lahko uspešno štiti in jim zboljšuje socialni in gmojni položaj. Upamo, da se bo v Kranju razvila močna strokovna organizacija, ki bo znala braniti in uspešno zastopati delavske interese. Občni zbor je vodil tov. Mlinar, ki je podal tudi svoje predsedniško poročilo, iz katerega se je razvidelo delovanje podružnice v minulem poslovnem letu. Tudi iz poročila tajnika tov. Miliča je bilo razvidno, da podružnica napreduje. Tov. tajnik pa je bodril delavstvo k vztrajnemu skupnemu tovariškemu delu. Po poročilu blagajnika so se vršile volitve. Za predsednika je bil ponovno soglasno izvoljen tov. Mlinar Albin, za podpredsednika tov. Vidregar Ivan, za tajnika tov. Jernejčič Ivan, za namest-

nika tov. Jermolj Stane, za blagajnika tov. Milič Lojze, za namestnika tov. Kalan Franc, za gospodarja tov. Gaberšek Franc; za odbornike pa so bili izvoljeni tov.: Zupan, Kavčič Ivan, v nadzorni odbor tov. Košnik Stane in tov. Bratuš Davorin, namestnika nadzornega odbora sta tov. Eržen Franc in tov. Čotar Avgust.

Občni zbor je pozdravil zastopnik centrale, ki je v kratkem orisal tudi pomen organizacije ter poročal o gibanju in o poteku pogajanj za tekstilno kolektivno pogodbo. Končno je občni zbor sprejel predlog, da naj odbor stori vse, da se združi kranjska podružnica s stražiško, kar bo delo le pospešilo. Občni zbor je pozdravil tudi zastopnik stražiške podružnice tov. Stanič, kateri je tudi obljubil, da se bo storilo vse, da pride do stvarnega skupnega sodelovanja. Tov. Žerjal Drago pa je pojasnil pomen fuzije in pozival članstvo k stvarnemu sodelovanju.

Radovljica

Dramatični odsek ljubljanske podružnice NSZ gostuje v nedeljo 19. marca t. l. z igro «Pesem s ceste». Predstava se bo vršila v Sokolskem domu s pričetkom ob 3. uri popoldne.

To je prvi nastop podružničnega dramatičnega odseka v Radovljici in naprošamo članstvo in ostalo občinstvo, da predstavo obišče v polnem številu in napolni dvorano do zadnjega prostora.

Igra je krasna in priporočamo obisk.

Medvode

Sokolsko društvo v Medvodah priredi v prid podružnici NSZ v Medvodah v nedeljo 19. marca t. l. v Sokolskem domu Molierovo petdejansko komedijo «Skopuh». To je ena najboljših Molierovih komedij, ki je žela na vseh odrih odlične uspehe. — Članstvo NSZ in ostalo občinstvo naprošamo, da se predstave zagotovo udeležijo, kajti nasmajali se boste iz vsega srca. Predstava se prične točno ob 8. uri zvečer. Preskrbite si vstopnice pravočasno.

Ljubljana

Društvo zidarjev, tesarjev in gradbenih delavcev sporoča svojemu članstvu, da posluje v društvenih prostorih NSZ vsako nedeljo od 9. do 12. ure. V tem času lahko plača članarino tisto članstvo, ki med tednom nima časa. — Tovariši! Sezona se je pričela in priglajajo se vedno novi člani. Na delo torej, ker bo treba voliti naše zaupnike. Vemo, da je precej članov, ki še ne vedo, kako in kdaj je treba voliti zaupnike. Pri nas dobite vse potrebne informacije. — Organizacija vas štiti, zato tovariši, storite napram njej tudi vi svojo dolžnost.

Maribor

Poziv članom stavbinskega odseka. Odbor stavbinskega odseka NSZ poziva vse člane, ki so že zaposleni, da se po delu javijo tajništvu NSZ v Sodni ulici 9/III zaradi prijave zaposlenja. Prosimo tudi vse člane, da privedejo v naš krog svoje sodelavce. Naše člane prosimo, da se ne dajo begati po nekaterih agitatorjih, ki lovijo člane po stavbah. Oni, ki ste v naših vrstah, poznate take tiče in jim ne boste naselili. Javite se takoj v tajništvo NSZ zaradi važnega sporočila.

Pevski odsek stavbinskega delavstva. Na izraženo željo stavbinskega delavstva se bo v okviru stavbinskega odseka ustanovil pevski zbor. Vsi stavbinski delavci, ki čutite veselje do petja, se čimprej javite v tajništvo in se vpišite v pevske odsek. Malo razvedrila po težkem delu ne bo škodovalo. Pevske vaje bodo pričele v kratkem.

Kaj pa to. Iz Rosnerjeve tovarne, kjer je vladal v zadnjem času red in ni bilo pritožb, smo dobili te dni nekaj pritožb proti nekemu inozemskemu nameščencu. Baje je bilo po njegovi zaslugi v zadnjem času precej ljudi odslovljenih. Prizadeti naj se javijo tajništvu, da podvzame potrebne korake. Kdor misli, da ima zato kruh pri nas, da se zaganja v nacionalno delavstvo, se moti. Pot je široka in meja odprta. O tem prihodnjič kaj več.

Resen memento tekstilnemu delavstvu. Te dni so se sestale vse delavske organizacije v Mariboru na važen razgovor z ozirom na težak položaj, ki je nastal v tekstilni stroki. Narodna banka je namreč izdala nove določbe, s katerimi se za polovico zmanjšuje izdaja deviz tekstilni industriji pri nakupu surovin, predvsem bombaža iz inozemstva. Če se prične ta določba dosledno izvajati, in to vsi znaki ka-

„OBNOVA“ F. NOVAK

dobavlja kompletne stanovanjske opreme, tapetniške izdelke, linolej, preproge, zavese, odeje, železno pohištvo, otroške vozičke najceneje

Maribor, Jurčičeva 6

žejo, bo morala tekstilna industrija za polovico zmanjšati obrat in bo pri tem najhujše udarjeno baš delavstvo. Organizacije so podvzele potrebno, da se prepreči ta nova grozeča katastrofa. Na delavstvu pa leži sedaj, da tudi samo dvigne svoj glas. Skrajni čas je, da pristopi vse tekstilno delavstvo v organizacijo, ker le na ta način si bo lahko pomagalo. Tekstilno delavstvo naj se zaupa Narodno strokovni zvezi in pristopa v njene vrste. Vpiše se lahko v tajništvo NSZ, Sodna ul. 9/III ali pri zaupnikih organizacije, ki so v vsaki tovarni. O sklepih organizacij v prihodnji številki.

Ugoden nakup manufakture pri

I. TRPIN - U

Oglejte si izložbe. Blago in cene govorijo!

Jesenice

Gradila se bo nova bolnišnica.

Koncem januarja se je vršila na Jesenicah izredna skupščina Bratovske skladnice, na kateri se je obravnavalo o gradnji nove bolnišnice.

Sedanja bolnišnica ne ustreza današnjim razmeram ne po svoji opremljenosti, ne po velikosti. Ob velikem številu zavarovancev so ti ob vsaki težji poškodbi ali boleznih navezani na druge bolnišnice. Jesenice ali okolica pa bi že zdavnaj morali misliti na to, da se z ozirom na številno prebivalstvo zgradi primerno ustrezajoča nova bolnišnica. Dolgo časa se je že debatiralo na raznih anketah o postavitvi take bolnišnice, vendar ni prišlo do konkretnih sklepov. Ta izredna skupščina Bratovske skladnice pa je soglasno odobrila predlog uredbe, da se prične graditi taka bolnišnica na račun zavarovancev Bratovske skladnice. — Skupščina je sklenila sledeče:

1. Krajevni upravni odbor se pooblašča, da pripravi in uresniči gradbeni program za postavitve nove bolnišnice v smislu danega poročila, da nakupi v ta namen potrebni svet in da najame potrebna posojila;

2. prispevek za bolniško blagajno se z veljavnostjo od 1. januarja 1939 poveča od 7 na 8%, t. j. za pol % v breme podjetij in za pol % v breme zavarovanih članov;

3. Krajevni upravni odbor se pooblašča, da proda ali zamenja po svojem prevdanku zemljiške parcele, ki so last

Krajevne Bratovske skladnice in ki za gradnjo nove bolnišnice ali za kako drugo svrhu bolniškega zavarovanja za zdaj ne prihajajo v poštev.

Tako je prišla v poštev za gradnjo bolnišnice parcela g. Hrovata na Zgoranjem Plavzu. Želja celotnega delavstva in vseh zavarovancev je ta, da bi že skoraj prišli do tega, da bo ta bolnišnica zgrajena. Delavstvo je s tem sklepom prišlo do precejšnje obremenitve s tem 1/2% povečanjem, ako upoštevamo, da se zadnje čase naše plače kljub dviganju cen življenjskih potrebščin niso povečale. Ta prispevek pa bo na podlagi predvidenih proračunov za dolgo vrsto let padal v breme delavstva. Mi smo mnjenja, da bi bilo pravilno, ako bi podjetje KID le priskočilo s kakšno posebno dotacijo v ta namen in bi se s tem znatno omilila obremenitev delavca in nameščencea.

Podružnični odbor se je na svoji seji konstituiral: tajnik Žen Tine, zapisnikar Žen Maks, blagajnik Avsenik Janko, nam. blagajnika Toman Valentin, prosvetar Lajnar Adolf, gospodar žnidar Mirko, poverjenik Nove pravde Tavčar Ciril. — Postavljen je bil tudi zbor organizacijskih zaupnikov, tako, da so v tem odboru zastopani vsi oddelki KID. Vsi organizacijski zaupniki pa bodo dobili svoja navodila potom okrožnice.

„GRIČ“ pod Urbanom Rošpoh. Izletniška gostilna, prenočišča, avto cesta. Prvovrstna vina in kuhinja. Telefon: 28-07

Vsaki osebi — družini nudi stalni zaslužek „MARA“ Maribor, Orožnova 6
Celje, Slomškov trg 1
Pletilnica — razpošiljalnica nogavic in pletenin

Vse za Vaše postelje. Posteljne odeje, močno prešite (domače izdelke), izgotovljeno post. perilo, zglavnike, tušne, madrace, koe, perje, puh, najceneje pri A. STUHEC, specialna trgovina — izdelovanje odej. MARIBOR, Stalna ul. 5

FOTOGRAFIJE za legitimacije

izdeluje najceneje in hitro

Foto VLAŠIČ, Gosposka 23

Posteljno perje

od Din 8 — naprej

kemično očiščeno se dobi pri

„LUNA“

Maribor, samo Glavni trg 24

SLIKE za poselske knjižice in za legitimacije

najceneje in najhitreje pri

Foto Kieser, Maribor, Vetrinjska 30

OBLEKE gotove in po meri

pri krojaču J. Vezjak, Matibor, Vetrinjska 17

Dobro blago in poceni

Spomladanski plašči

za dame in gospode, perilo, nogavice itd. nudi najceneje

JAKOB LAH

Maribor, Glavni trg 2

Poravnajte naročnino!